

A group of people are riding horses in a field. The riders are seen from behind, and the horses are in motion. The background is a blurred landscape with trees and a fence.

JEŹDZIECTWO W KULTURZE

Daria Flieger IBG





CZYM JEST JEŹDZIECTWO I JEGO HISTORIA



CZYM JEST JEŹDZIECTWO I JEGO HISTORIA

- Za sam początek jeździectwa możemy wyznaczyć czasy, w których ludzie udomowili konie, co wydarzyło się około 3,5 tysiąca lat przed naszą erą. Już w starożytnym Rzymie istniał zawód nauczyciela jazdy konnej, nazywany *equisones*. Tam też rozwijało się powożenie: popularne był wyścigi powozów, organizowane na hipodromach.
- W 1134 w Neapolu powstała pierwsza Akademia Jeździecka. Ówczesne metody pracy z końmi należały do bardzo drastycznych i skupiały się na karaniu zwierzęcia. Sporty konne mają jednak swój początek w kawalerii: w czasach pokoju musztra oraz wojenne ćwiczenia były przedmiotem współzawodnictwa.



KOŃ W MITOLOGII ŚWIATA

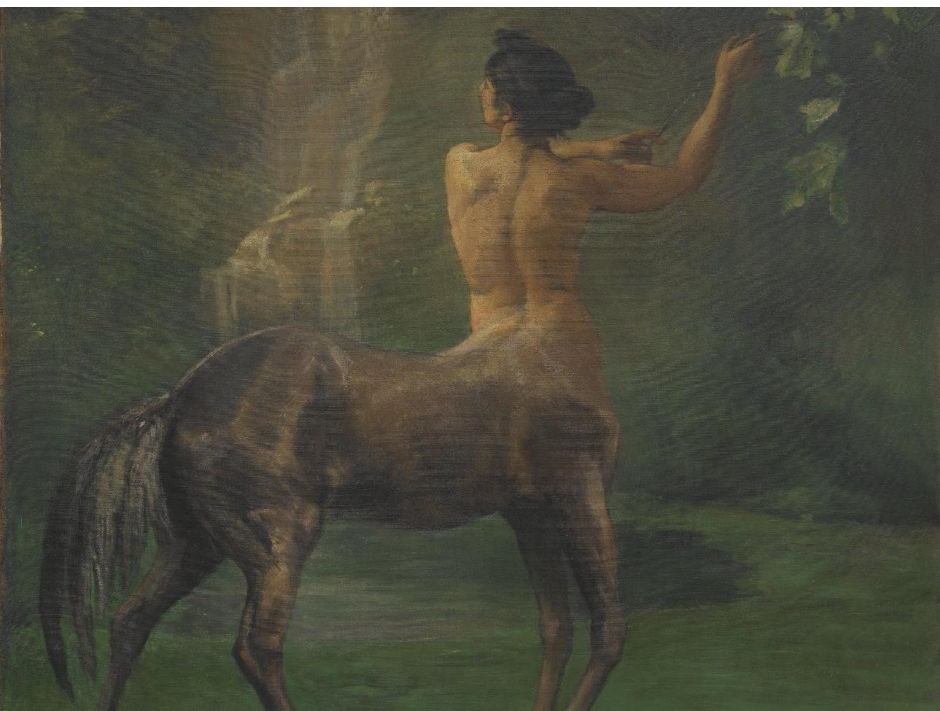




KOŃ W MITOLOGII ŚWIATA

Mitologia grecka

- Pegaz - uskrzydłony koń Muz, narodzony z krwi zabitej Meduzy. Stanowi on symbol natchnienia poetyckiego i plastycznego. Wizerunki pegazów są przedstawiane np. w filmach Disneya, książkach oraz grach wideo
- Centaury - stworzenia o ciele konia, a zamiast końskiej szyi i głowy miały tułów człowieka. Posiadały ogromną wiedzę medyczną, astronomiczną i podobno umiały przepowiadać przyszłość. Wizerunki centaurów można odnaleźć na metopach Partenonu, w Tezejonie oraz w malarstwie ściennym w Pompejach. Współcześnie centaury występują w dziełach z gatunku fantasy, np. w cyklach *Opowieści z Narnii*, *Harry Potter* oraz *wielu innych*





KOŃ W MITOLOGII ŚWIATA

Mitologia germańska i skandynawska

- Sleipnira - ośmionogi koń Odyna, dziecko Lokiego. Sleipnir jest szarej maści, potrafi poruszać się po ziemi, w powietrzu, po powierzchni wody i po piekle. Germanie wierzyli, że to właśnie konie ciągnęły wozy Dnia oraz Nocy.

Mitologia słowiańska

- Przedstawia konia jako atrybut gromowładnego bóstwa Peruna, ale wierzano też, że na koniach galopowały demony zarazy. Z uwagi na swoją wysoką pozycję w hierarchii świata nadprzyrodzonego, konie traktowane były jako zwierzęta uświęcone. W wielu starożytnych religiach (również u Słowian) złożenie ofiary z konia stanowiło wyraz najwyższego szacunku dla bóstwa.





MOTYW KONI W LITERATURZE



MOTYW KONI W LITERATURZE

"Lalka" Bolesława Prusa

- Stanisław Wokulski, kupił Sułtanę, klacz wyścigową od zadłużonego barona Krzeszowskiego, by sprawić przyjemność pannie Izabeli Łęckiej. Postanowił wystawić Sułtanę w gonitwie. „Jeżeli klacz wygra na wyścigach, będzie to znakiem, że mnie panna Izabela pokocha... Ach! stary głupcze, wariacie, do czego ty dochodzisz?...”- myślał Wokulski.

"Łysek z pokładu Idy" Gustawa Morcinka

- Łysek to koń pociągowy w jednej ze śląskich kopalni. Morcinek nadał mu wiele cech ludzkich, ukazał go jako bliskiego przyjaciela człowieka.





MOTYW KONI W LITERATURZE

"Zaklinacz koni" Nicholas Evans

- Grace i jej koń nieoczekiwanie dostają się pod koła wielkiej ciężarówki. Nie ma ofiar śmiertelnych, ale wypadek wywiera destrukcyjny wpływ zarówno na życie dziewczynki, jak i jej konia. Matka poszkodowanej nie zgadza się na uśpienie straszliwie poranionego konia, czując, że wówczas w jej córce również coś umrze. Przejeżdża pół Ameryki w poszukiwaniu zaklinacza - człowieka, który potrafi oddziaływać na psychikę koni.

"Folwark zwierzęcy" Georga Orwella

- Boxer to niezwykle silny i potężny koń pociągowy. Traci wolność na rzecz systemu, realizując plany, które wg władz dadzą mu szczęście. Jest on symbolem człowieka, który ulega propagandzie.



POMNIKI KONI

A large, dark bronze statue of a horse in a rearing position, set against a background of dense green trees and foliage. The horse is depicted with detailed musculature and a flowing mane. The text "POMNIKI KONI" is overlaid in white, bold, sans-serif capital letters across the middle of the image.



POMNIKI KONI

- Rodzaj pomnika wykształcony w antyku greko-rzymskim, odrodzony w renesansie włoskim, kontynuowany w epoce baroku oraz nowoczesności
- Pomnik konny mówi o sposobie śmierci żołnierza. Jeśli przednie nogi są podniesione do góry, jeździec zginął w walce. Jeśli tylko jedna noga - umarł z powodu ran doznanych w walce. Koń stojący na czterech nogach symbolizuje śmierć podziwianej osoby z przyczyn naturalnych.
- Najbardziej znanymi są: pomnik konny Marka Aureliusza, pomnik Tysiąclecia Jazdy Polskiej, Złoty Jeździec w Dreźnie i pomnik Kościuszki na Wawelu.





KONIE W MALARSTWIE



KONIE W MALARSTWIE

- Konie często występowały jako bohaterzy historycznego rozwoju wydarzeń i były tematem wielu słynnych obrazów. Dopiero pod koniec XVIII wieku konie zaczęły się pojawiać na portretach. Do rozpowszechnienia "mody" na te piękne zwierzęta i ich wizerunki przyczynili się m.in. Jan Matejko, Wojciech i Jerzy Kossakowie oraz Piotr Michałowski.
- Bitwa pod Grunwaldem Jana Matejki to niemal najsłynniejszy obraz bitewny, na którym występują konie. Odegrały one wielką rolę w bitwie. To właśnie na nich siedziały najważniejsze postaci.
- Krakowskie przedmieście od strony Bramy Krakowskiej autorstwa Bernardo Bellotto przedstawia wykorzystanie koni w codziennym życiu w mieście. Są one używane jako środki lokomocji lub do przewożenia towarów.



A person is riding a dark horse in a grassy field during sunset. The sun is low on the horizon, creating a warm, orange glow. The rider is silhouetted against the bright sky. The horse is in motion, and its tail is slightly raised. The background shows a line of trees and a fence.

KONIE ZAPISANE W KARTACH HISTORII



KONIE ZAPISANE W KARTACH HISTORII

Bucefał Aleksandra Wielkiego

- Bucefał to ogier tesalski za którego 13-letni Aleksander zapłacił farsalczykowi Philenicusowi 13 talentów. Koń brał czynny udział w walkach, kopiąc i gryząc przeciwników. Kilkakrotnie ratował życie Aleksandrowi. W bitwie pod Tebami mimo odniesionych ran, tak mocno protestował, że król nie zamienił go na innego konia.



Marengo Napoleona

- Napoleon dosiadał pięknego białego araba przywiezionego z wyprawy do Egiptu. Ten koń nazywał się najpierw Styrie, a po wielkim zwycięstwie pod Marengo (1800) nazwał go właśnie od miejsca bitwy - Marengo.





KONIE ZAPISANE W KARTACH HISTORII

Pałasz Jana III Sobieskiego

- To właśnie jemu zawdzięcza król życie, kiedy w bitwie pod Parkanami w 1683 roku na jego grzbiecie uciekł przed Turkami. Na Pałaszu w ciągu sześciu dni odbył trzy bitwy pod Niemirowem, Komarnem i na koniec w Kałuszu odbijając prawie 90 tysięcy wziętych do niewoli ludzi - tzw. jasyr. Król przebył wówczas ponad 350 kilometrów na Pałaszu.



Kasztanka Józefa Piłsudskiego

- Koń Józefa Piłsudskiego, ostatniego polskiego wielkiego wodza dosiadającego konia. Była niezwykle przywiązana do Marszałka i tylko jego tolerowała na swoim grzbiecie. Na niej wjeżdżał do Kielc w 1914 roku. Ostatni raz dosiadał jej jako Marszałek w 1927 roku na paradzie 11 Listopada na Placu Saskim.



BIBLIOGRAFIA

- <https://pl.wikipedia.org/wiki/Kasztanka>
- <http://www.telewizjapolska24.pl/PL-H23/3/1390/najlepszy-przyjaciel-polaka-kon.html>
- https://www.tripadvisor.com/LocationPhotoDirectLink-g189473-d5887472-i281226788-Monument_of_Alexander_The_Great-Thessaloniki_Thessaloniki_Region_Central.html
- <http://encyklopediafantastyki.pl/index.php/Centaury>
- https://pl.wikipedia.org/wiki/Pomnik_konny#/media/File:Pomnik_Jazdy_Polskiej_1.jpg
- <https://www.polskieradio.pl/9/5538/Artykul/1734334,Wizerunek-konia-w-malarstwie-i-filmie>
- [tps://pl.wikipedia.org/wiki/Je%C5%BAdziestwo](https://pl.wikipedia.org/wiki/Je%C5%BAdziestwo)

DZIEKUJĘ ZA UWAGĘ

Daria Flieger 1BG

